УДК 657 https://doi.org/10.31713/ve220242
JEL: M41

Біла Ю. А. [1; ORCID ID: 0000-0002-0741-5597],
к.е.н., доцент

[1]*Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль*

ФІЗІОКРАТИЧНІ ЗАСАДИ НОВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ОБЛІКУ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: Ф. КЕНЕ ТА С. ПОДОЛИНСЬКИЙ

У статті проаналізовано основні праці основоположника фізіократії Ф. Кене та представника української школи фізичної економії С. Подолинського. Проведено паралель між поглядами науковців та сучасними глобальними викликами щодо клімату, енергетики, аграрної галузі економіки та бухгалтерського обліку як інформаційного інструменту управління зазначеною проблематикою. Виявлено, що вчення Ф. Кене важливе у визнанні бухгалтерського обліку наукою макроекономічного значення, наданні пріоритетності сільськогосподарській галузі у прирості багатства країни, а також визначенні землі як ключового активу. С. Подолинський відомий енергетичною концепцією, що в сучасних умовах підтверджує важливість відновлювальної енергетики, зокрема біоенергетики. Запропоновано виділити новий об'єкт у новітній парадигмі обліку – біоенергетичні активи, що дозволить створити інформаційне забезпечення важливої галузі енергетики.

Ключові слова: новітня парадигма обліку; біоенергетичні активи; облік в аграрних підприємствах; фізіократичні засади розвитку бухгалтерського обліку.

Постановка проблеми. Врахування особливостей вітчизняного розвитку економіки є необхідною умовою побудови новітньої парадигми бухгалтерського обліку. Україна має масштабний аграрний потенціал, завдяки якому можна забезпечити населення необхідними продуктами та створити провідну позицію країни на міжнародному ринку. У 2021 році частка сільського господарства у ВВП була найвищою серед усіх секторів економіки і становила понад 10% [1]. До початку повномасштабного воєнного вторгнення Україна входила до п'яти найбільших експортерів зернових у світі (75% виготовленої продукції експортували, для внутрішнього споживання населення вистачало 25%). Також поставляла 10% всього світового експорту пшениці, понад 47% соняшникової олії та більше 14% кукурудзи [2]. Після початку воєнних дій у 2022 році, незважаючи на зруйновану інфраструктуру, порушену логістику та відтік кадрів, Україна залишається одним з головних постачальників зерна та

соняшникової олії (частка міжнародної торгівлі 10%). У 2023 році було експортовано 26,2 млн т кукурудзи до 80 країн, 16,1 млн т пшениці до 65 країн та 5,7 млн тонн соняшникової олії в 130 країн [3]. Аграрна галузь є і має бути провідною в Україні, оскільки тут наявний головний актив – земля, що придатна для сільського господарства.

Зважаючи на перераховані переваги національного багатства України, бухгалтерський облік, як універсальна мова бізнесу, має забезпечити наявність актуальних даних для задоволення потреб менеджменту аграрних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В. Жук та ін. вважають, що вчення Ф. Кене є базою у сприйнятті бухгалтерського обліку як важливої економічної науки: визначено пріоритетну роль обліку в управлінні державою та окремою галуззю економіки; обґрунтовано важливість обліку доходів і витрат у всіх галузях економіки за певними правилами та формами; аргументовано позицію, що приріст багатства можливий лише у сфері виробництва; розкрито особливості обліку у сільському господарстві і визначено необхідність здійснення витрат на поліпшення родючості землі [4]. П. Куцик, В. Шевчук, І. Дерун підкреслюють визначну роль роботи Ф. Кене для розробки та впровадження природничих вимог до обліку у новітній парадигмі, оскільки ідеї основоположника фізіократії актуальні та зберігають прикладне значення для обліку [5]. С. Остапчук робить висновки, що фізіократи на чолі з Ф. Кене розглядають землеробство комплексно у взаємозв'язку з всіма іншими галузями виробництва, а чистий дохід від землеробства визнають багатством нації та джерелом життя людини [6]. В. Шевчук [7] відроджує надбання українських фізіократів, зокрема С. Подолинського, та сприяє належному визнанню отриманих ними наукових ідей, які можна використати у бухгалтерському обліку.

Попри наявні дослідження відсутні сформульовані ідеї, щодо впливу поглядів фізіократів на формування концептуальних та методологічних засад бухгалтерського обліку.

Метою статті є визначення основних фізіократичних засад, що впливають на формування новітньої парадигми обліку в умовах виникнення сучасних глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу. Для глибшого розуміння цінності землі та природніх ресурсів слід звернутися до ідей фізіократів. Фізіократія (від. грец. Φυσις – «природа» і грец. κράτος «влада») – «течія французьких економістів, представників класичної політичної економії XVIII століття; визнавали землю й землеробство єдиними джерелами багатства, а землеробську працю – єдиною продуктивною

працею, що створює додаткову вартість» [8]. Засновником школи був французький економіст Ф. Кене (1694–1774 рр.), який зазначав: «…постійно відтворюване багатство сільського господарства є основою для всіх професій, сприяє розквіту торгівлі, добробуту населення, приводить у рух промисловість і підтримує процвітання нації… Воно (землеробство) є основою для всієї економіки держави» [9]. Особливістю фізіократів було те, що вони відстоювали свої погляди перед меркантилістами, які вважали, що головним джерелом багатства є торгівля, а найбільшими скарбами – гроші, срібло, золото й коштовності.

Найвідомішою працею Ф. Кене є «Економічна таблиця» (1978 р.), де автор поділив суспільство на три класи: землевласників, фермерів, ремісників [10]. Це була макроекономічна схема розподілу продуктових та грошових потоків між суспільними класами. У таблиці Ф. Кене присутня готова продукція, витрати на основний та оборотний капітал, грошові кошти, оренда плата та інші поняття, що інтерпретуються як об'єкти бухгалтерського обліку. Модель також показує: звідки беруться доходи; де виникає сукупний і чистий дохід; як відшкодовуються витрати (орендна плата, техніка, насіння, виробничі запаси тощо); яким чином розподіляється прибуток. Висновком Ф. Кене є те, що чистий продукт утворюється тільки у сільському господарстві, тому для покращення економічних процесів слід в першу чергу задовольнити потреби саме цієї галузі.

Ф. Кене був одним з перших, хто ґрунтовно дослідив та аргументував вчення про капітал. Меркантилісти ототожнювали капітал з грошима та золотом. Найбагатшою країною вони вважали ту, яка володіє найбільшими матеріальними та фінансовими благами. Ф. Кене вважав, що гроші є пустим багатством, яке не спроможне виробляти. Основним капіталом («початкові аванси» у працях Ф. Кене) науковець називав сільськогосподарські землі, будівлі, тварини, знаряддя праці, які використовуються декілька виробничих циклів [11]. Можемо ототожнити ці об'єкти з сучасними необоротними активами, які відображаються у 1 класі рахунків бухгалтерського обліку. До виробничого капіталу («щорічні аванси» у працях Ф. Кене) автор відносив витрати на насіння, корми, промислові товари, які використовуються в одному виробничому циклі. Згідно з сучасною бухгалтерською термінологією – це оборотні активи.

Влучно характеризують наукову роботу фізіократа В. Жук та ін.: «…батько фізичної економії Ф. Кене розумів значення облікового забезпечення реалізації його ідей гармонійної економіки. Однак на той час «стандартизована» система обліку ще не існувала» [4]. Тобто

основоположник фізіократії ще у XVIII столітті підкреслював роль розподілу капіталу, який дещо у трансформованій формі присутній у бухгалтерському обліку.

У вченні Ф. Кене присутній інтерес до методики обліку, яка ще тоді не була уніфікована. Проте автор розуміє її значення на національному рівні, а не лише на рівні окремого суб'єкта господарювання. Ф. Кене звертає увагу на найважливіші активи у сільському господарстві, які мають мати належне обліково-аналітичне забезпечення. У науковій праці «Зерно» зазначає: «Першочерговими благами, якими розпоряджається держава, є люди, землі і худоба» [9]. Щодо обліку доходів і витрат Ф. Кене пише: «Сільське господарство виробляє два види багатства: одна частина річної продукції являє собою дохід, що належить землевласнику, а інша – покриття витрат, які здійснені в сільськогосподарському виробництві» [9]. Тут прослідковується ідея формування собівартості та чистого прибутку. Крім того, що автор велике значення надавав землі як основному активу, він вважав витрати на поліпшення землі одними з першочергових. Слід зауважити, що Ф. Кене мав чітке бачення круговороту грошей та капіталу у суспільстві. Ідеї основоположника фізіократії важливі у побудові новітньої парадигми обліку в цілому та для аграрного сектору зокрема.

У працях Ф. Кене прослідковується намір підкреслити необхідність розподілу витрат, визначення чистого доходу та виділення головних активів. Іншими словами, автор вказує на важливість методики бухгалтерського обліку, яка використовується при формуванні кінцевих показників чистого прибутку для суспільства в цілому. Звідси вчення Ф. Кене важливе у визнанні бухгалтерського обліку наукою макроекономічного значення.

Ідеї фізіократів були продовжені в Україні школою фізичної економії, яку започаткував С. Подолинський, розвивали В. Вернадський та М. Руденко. Фізична економія виникла як альтернатива політичній економії та доводить визначальний вплив законів природи на суспільні процеси. Примітним є те, що дана течія виникла саме в Україні, яка володіє 30% світового чорнозему – землі, що найбільш прийнятна для землеробства та вирощування рослин. Враховуючи це, бухгалтерський облік, як наука, повинен забезпечити інформаційні потреби функціонування аграрного сектору.

С. Подолинський (1850–1891 рр.) став відомим завдяки дослідженню еколого-економічних питань та аналізу ідей фізичної економії для вирішення проблем сталого розвитку. Вчений дав нове визначення людської праці у контексті енергії на Землі: «Праця є таке споживання механічної та психічної роботи, що нагромаджена в

організмі, яке має результатом збільшення кількості перетворюваної енергії на земній поверхні» [12]. З усіх видів людської праці С. Подолинський виділяв землеробство, яке за його словами є: «найпріоритетнішою, найпродуктивнішою, найкориснішою працею, яка в десятки разів збільшує вироблений природою продукт» [12].

Ідеї основоположника фізичної економії зазнали критики від Ф. Енгельса, якому К. Маркс доручив оцінити наукові досягнення молодого вченого, що і спричинило передчасну смерть С. Подолинського. Проте сам К. Маркс згодом визнав, що теорія науковця логічно обґрунтована. Сучасні дослідники [13] стверджують, що праці С. Подолинського значно випередили розвиток природничих наук, що і зумовило їх недооцінку з боку опонентів.

С. Подолинський розвиває ідеї Ф. Кене, який теж вважав працю на землі єдиним видом діяльності, що приносить чистий дохід державі. Проте український представник фізичної економії, крім додаткової матеріальної вартості, наділяє землеробство здатністю примножувати енергію на Землі. М. Руденко пише про переконання С. Подолинського: «У чому ж полягали ці ідеї? Стисло їх можна звести до такої формули: Додаткова вартість – це додаткова енергія Сонця, яку людство використовує для свого прогресу» [14, С. 82]. Тому найбільшим науковим внеском С. Подолинського є економічно-екологічні ідеї щодо праці людини як одного з найбільших чинників нагромадження енергії, основним джерелом якої є Сонце. Ці погляди вченого вплинули на праці В. Вернадського про ноосферу, роль людини у природі та баланс енергії на Землі.

С. Подолинський висловлюється щодо використання викопного палива: «енергія, що міститься в кам'яному вугіллі, перевищує щодо теплоти і роботи в 20 разів енергію, витрачену на її добування» [12]. Автор сумнівається, що використання традиційних видів палива є доцільним, оскільки вважає, що кам'яне вугілля і торф є готовими згустками сонячної енергії, які формувались довгий час. На думку науковця, таке споживання є неощадливим, оскільки під час використання для опалення та роботи машин не використовується та кількість енергії, що була збережена: «кам'яне вугілля є запасом сонячної енергії, зібраним протягом величезного періоду часу, і що, споживаючи його у великій кількості, ми вводимо в наш бюджет прибутки старих років, що випадково зібралися, а розрахунок ведемо так, начебто ми справді зводимо кінці з кінцями» [12].

У працях С. Подолинського простежується інтерес до джерел виникнення енергії та її примноження на поверхні Землі. Можна припустити, що науковець був би прихильником відновлювальної енергетики. З існуючих відновлювальних джерел енергії (ВДЕ):

біоенергетика (енергія з біомаси), гідроенергетика, вітрова енергетика, сонячна фотоелектрика, навколишнє тепло (теплові насоси), геотермальна енергетика, енергія припливів та хвиль океану, на наш погляд, перевагу би отримала енергія з біомаси. Науковець пише: «випадки прояву механічної роботи в неорганічному світі, тобто вітри, водяні течії, припливи, без втручання людини при споживанні своєї механічної роботи ніколи не переводять сонячну енергію в більш перетворювану форму і ніколи не запобігають розсіюванню вищих форм енергії… Тільки в тому разі нагромаджена рослинами енергія йде на підняття нової кількості енергії на вищий щабель, коли запас цей входить до складу їжі трудящої тварини чи людини; або ж слугує паливом для машини, побудованої і керованої працею людини» [12]. С. Подолинський вказує, що збережена рослинами енергія може примножувати енергію на землі. Це може слугувати аргументом того, що біоенергетика – є пріоритетним видом відновлювальної енергетики, оскільки використовує працю людини, земельні ресурси та енергію сонця на вирощування біомаси, яка згодом стає біопаливом та використовується для задоволення людських потреб.

Вважаємо, що вивчення наукових праць С. Подолинського дозволить удосконалити підходи до енергетичної стратегії держави та розв'язати ряд екологічних проблем, пов'язаних з декарбонізацією. Декарбонізація – це ряд заходів щодо зменшення темпу глобального потепління та уникнення пов'язаних з цим наслідків. Одним з пріоритетних напрямів декарбонізації є якнайшвидша заміна традиційного викопного палива (вугілля, нафта, природний газ) відновлювальними джерелами енергії, які ще називають без вуглецеві.

Можливо, такі явища як зміна клімату та перевищення норми викидів вуглецю в атмосферу і є наслідком розпорошення та неправомірного використання енергії минулих поколінь, як зазначав С. Подолинський. Використання ВДЕ, зокрема біоенергетики, може бути прикладом «ощадливості» енергії згідно з теорією науковця. Вирощування енергетичних культур є прикладом використання людської праці та енергії сонця, а отже, згідно з вченням С. Подолинського, процесом не лише вдалого використання енергії, а й її примноження на Землі. Враховуючи це, енергетична концепція С. Подолинського відіграє надзвичайну роль у сучасному розвитку біоенергетики, а бухгалтерський облік, як наука, повинен забезпечити інформаційні потреби згідно з актуальними запитами.

Хоча С. Подолинський за життя не зазнав заслуженої слави, сьогодні його ім'я популяризують у науковій спільноті та надають цінність ідейним здобуткам. Зокрема, у 1999 році в Києві була утворена громадська організація «Наукове товариство

ім. С. Подолинського», головою якої є професор Шевчук В. Слід віддати належне науковцю, який популяризує надбання українських фізіократів та сприяє належному визнанню отриманих ними наукових здобутків. У своїй статті «Фундатор національної і світової наукової школи фізичної економії (до 170-річчя українського вченого і громадського діяча Сергія Подолинського)» Шевчук В. пише: «На противагу безпідставному звинуваченню Ф. Енгельса в тому, ніби С. Подолинський «поплутав фізичне з економічним», залишається актуальним неупереджене обстоювання доведень українського вченого. Адже насправді він поєднав фізичне з економічним, започаткувавши у світовій науці парадигму фізичної економії, що спирається на природничі засади. А також став фундатором української наукової школи, котра донині зберігає світовий вимір» [7]. Крім того, автор зазначає, що доробок С. Подолинського в поєднанні з вченням В. Вернадського можна розглядати як: «природничу основу надання фундаментальності екологічній економіці» [7].

Враховуючи глобальні економічні виклики, зміну клімату та збереження природних ресурсів парадигма бухгалтерського обліку зазнає змін у концептуальних та методологічних засадах. Звертаючись до ідей фізіократів, можна окреслити окремі елементи новітньої парадигми обліку (рисунок).

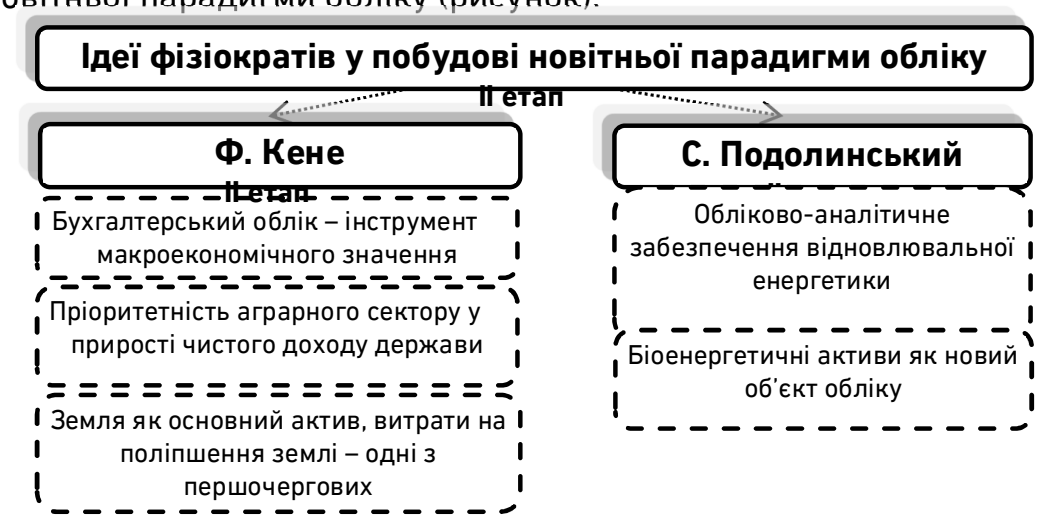

Рисунок. Новітня парадигма обліку в аграрних підприємствах: фізіократичні засади

Висновки. Фізіократи надають пріоритетного значення аграрному сектору економіки у прирості багатства країни та створенні додаткової енергії. Вирішення продовольчої, енергетичної та кліматичної криз можливе завдяки вдалому використанню природних ресурсів та енергії Сонця. Оскільки бухгалтерський облік є інструментом надання актуальної достовірної інформації про господарські процеси в аграрних підприємствах, постає необхідність

врахувати ідеї фізіократів у формуванні новітньої парадигми обліку.

Основними ідеями вчення Ф. Кене, які можуть бути основоположними у формуванні новітньої парадигми обліку в Україні, є: 1) визнання бухгалтерського обліку інструментом макроекономічного значення; 2) надання пріоритетної ролі аграрному сектору економіки у прирості чистого доходу держави, що стимулюватиме розвиток облікової науки у сфері сільського господарства; 3) визначення землі як основного активу та витрат на поліпшення землі одними з першочергових, що дозволяє створити нову парадигму для коректного відображення природних ресурсів.

На основі аналізу праць С. Подолинського сформовано положення, які слід врахувати у формуванні новітньої парадигми обліку: 1) енергетична концепція сприяє виділенню нових об'єктів обліку – біоенергетичних активів; 2) пріоритетне місце в енергетичному секторі займає відновлювальна енергетика, для якої необхідно створити відповідне обліково-аналітичне забезпечення.

1. Валовий внутрішній продукт України у 2021 р. Міністерство фінансів України. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/2021/ (дата звернення: 10.06.2024). **2**. Аграрний сектор України у 2023 році: складові стійкості, проблеми та перспективні завдання. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahrarnyy-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta (дата звернення: 10.06.2024). **3.** На розмінованих землях України вже можна виростити 1 млн т зерна. Прес-служба Апарату Верховної Ради України. 2024. 17 січня. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html (дата звернення: 10.06.2024). **4**. Жук В., Замлинський В., Дяченко О. Роль бухгалтерського обліку у становленні економічної науки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2023. № 3 (318). С. 29–33. **5.** Куцик П., Шевчук В., Дерун І. STEM і становлення новітньої парадигми бухгалтерського обліку. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. № 4(45). С. 22–35. URL: https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3804. (дата звернення: 20.03.2024). **6.** Остапчук С. Фізіократичні засади бухгалтерського обліку використання земель сільськогосподарського призначення. *Вісник ЖДТУ*. 2014. № 4 (70). С. 23–29. **7**. Шевчук В. Фундатор національної і світової наукової школи фізичної економії (до 170-річчя українського вченого і громадського діяча Сергія Подолинського). *Вісник НТШ.* 2020. № 64. С. 50–58. **8.** Фізіократи. Тлумачний словник української мови. URL: https://slovnyk.ua /index.php?swrd=ФІЗІОКРАТИ (дата звернення: 10.06.2024). **9**. Фізіократи. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/ Фізіократи (дата звернення: 10.06.2024). **10.** Несененко П., Патлатой О., Хуачжи Г. Проблема створення доданої вартості в аграрному секторі економіки в працях деяких представників французького відгалуження класичного напряму економічної теорії. *Економічний простір.* 2024. № 189. С. 223–230. URL: https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-40. (дата звернення: 20.03.2024). **11**. Гаркавко В. К., Бикова В. О. Дещо про маловідомі сторінки з життя і наукової діяльності Ф. Кене. *Економічний простір.* 2018. № 129. 2018. С. 216–225. **12**. Подолинський С. А. Вибрані твори / упоряд. Л. Я. Корнійчук. К. :

КНЕУ, 2000. 430 с. **13**. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку : колективна монографія / В. М. Жук, Б. В. Мельничук, С. М. Остапчук та ін. ; за ред. В. М. Жука. К. : Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. 234 с. **14**. Руденко М. Енергія прогресу. Вибрані праці з економії, філософії та космології. Київ : ТОВ «Видавництво «Кліо», 2015. 680 с.

REFERENCES:

1. Valovyi vnutrishnii produkt Ukrainy u 2021 r. Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/2021/ (data zvernennia: 10.06.2024). **2.** Ahrarnyi sektor Ukrainy u 2023 rotsi: skladovi stiikosti, problemy ta perspektyvni zavdannia. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahrarnyy-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta (data zvernennia: 10.06.2024). **3.** Na rozminovanykh zemliakh Ukrainy vzhe mozhna vyrostyty 1 mln t zerna. Pres-sluzhba Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2024. 17 sichnia. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html (data zvernennia: 10.06.2024). **4.** Zhuk V., Zamlynskyi V., Diachenko O. Rol bukhhalterskoho obliku u stanovlenni ekonomichnoi nauky. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2023. № 3 (318). С. 29–33. **5.** Kutsyk P., Shevchuk V., Derun I. STEM i stanovlennia novitnoi paradyhmy bukhhalterskoho obliku. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. № 4(45). S. 22–35. URL: https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3804. (data zvernennia: 20.03.2024). **6.** Ostapchuk S. Fiziokratychni zasady bukhhalterskoho obliku vykorystannia zemel silskohospodarskoho pryznachennia. *Visnyk ZhDTU*. 2014. № 4 (70). S. 23–29. **7.** Shevchuk V. Fundator natsionalnoi i svitovoi naukovoi shkoly fizychnoi ekonomii (do 170-richchia ukrainskoho vchenoho i hromadskoho diiacha Serhiia Podolynskoho). *Visnyk NTSh*. 2020. № 64. S. 50–58. **8.** Fiziokraty. Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy. URL: https://slovnyk.ua /index.php?swrd=FIZIOKRATY (data zvernennia: 10.06.2024). **9.** Fiziokraty. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/ Fiziokraty (data zvernennia: 10.06.2024). **10.** Nesenenko P., Patlatoi O., Khuachzhy H. Problema stvorennia dodanoi vartosti v ahrarnomu sektori ekonomiky v pratsiakh deiakykh predstavnykiv frantsuzkoho vidhaluzhennia klasychnoho napriamu ekonomichnoi teorii. *Ekonomichnyi prostir*. 2024. № 189. S. 223–230. URL: https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-40. (data zvernennia: 20.03.2024). **11.** Harkavko V. K., Bykova V. O. Deshcho pro malovidomi storinky z zhyttia i naukovoi diialnosti F. Kene. *Ekonomichnyi prostir*. 2018. № 129. 2018. S. 216–225. **12.** Podolynskyi S. A. Vybrani tvory / uporiad. L. Ya. Korniichuk. K. : KNEU, 2000. 430 s. **13.** Fiziokratychna doktryna rozvytku bukhhalterskoho obliku : kolektyvna monohrafiia / V. M. Zhuk, B. V. Melnychuk, S. M. Ostapchuk ta in. ; za red. V. M. Zhuka. K. : Natsionalnyi naukovyi tsentr «Instytut ahrarnoi ekonomiky», 2015. 234 s. **14.** Rudenko M. Enerhiia prohresu. Vybrani pratsi z ekonomii, filosofii ta kosmolohii. Kyiv : TOV «Vydavnytstvo «Klio», 2015. 680 s.

Bila Y. A. [1; ORCID ID: 0000-0002-0741-5597],
Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor

[1]*West Ukrainian National University, Ternopil*

PHYSIOCRATIC PRINCIPLES OF THE NEW ACCOUNTING PARADIGM IN AGRICULTURAL ENTERPRISES: F. KENE AND S. PODOLYNSKYI

During the martial law period in Ukraine, an energy crisis is present due to attacks on strategic infrastructure objects. The agricultural sector of the country can not only meet the food needs of the population but also partially address energy problems through the development of bioenergy. The absence of methodological guidelines for the accounting of biomass and biofuels and the low informativeness of regulatory support for accounting in agriculture necessitate the formation of a new accounting paradigm that meets the demands of agricultural enterprise management. The article analyzes the main works of the founder of physiocracy, F. Quesnay, and the representative of the Ukrainian school of physical economy, S. Podolynsky. A parallel is drawn between the views of these scientists and contemporary global challenges related to climate, energy, the agricultural sector of the economy, and accounting as an informational management tool for these issues. It was found that F. Quesnay's teachings are important in recognizing accounting as a macroeconomic science, prioritizing the agricultural sector in the growth of the country's wealth, and identifying land as a key asset. S. Podolynsky is known for his energy concept, which in modern conditions confirms the importance of renewable energy, particularly bioenergy. It is proposed to highlight a new object in the new accounting paradigm – bioenergy assets, which will create informational support for an important energy sector. It is concluded that physiocrats prioritize the agricultural sector of the economy in the growth of the country's wealth and the creation of additional energy on earth.

Keywords: new accounting paradigm; bioenergy assets; accounting in agricultural enterprises; physiocratic principles of accounting development.

Отримано: 11 червня 2024 року
Прорецензовано: 16 червня 2024 року
Прийнято до друку: 21 червня 2024 року